

A Győri Ítéltábla a pártfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek alperes** ellen **személyhez fűződő jog megsértéséből eredő igény** iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2017. szeptember 26. napján kelt 5.P.20.786/2016/35. számú ítélete ellen a felperes által 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Megállapítja, hogy felperes pártfogó ügyvédjének díja a 100%-os mértékben pervesztes felperes terhére esik.

A feljegyzett 240.000 (kettőszáznegyvenezer) forint eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a ... Megyei Rendőr-főkapitányság ...i Rendőrkapitányság Vadelőkészítő Osztálya 11010/992/2012/bü. számon rablás büntette és más bűncselekmények megalapozott gyanúja miatt nyomozást folytatott ismeretlen tettes ellen. A nyomozóhatóság 2012. május 18. napján tanúként hallgatta ki az alperest, az erről felvett jegyzőkönyv 3. oldala utolsó bekezdése és 4. oldal első bekezdése - egyebek mellett - az alperes alábbi nyilatkozatait tartalmazta:

„Azt mondta, hogy a börtönben volt neki valami baja a nemi szervével, hogy túl sok vazelint rakott oda, de emiatt volt gondja, emiatt volt állítólag orvosnál, de a működéssel nem volt gondja, ezt onnan tudom, hogy velem is megtette azt, amit a ...vel. (...) Annyit el tudok még mondani, hogy az, ami ...vel történt, az velem is megtörtént. Nem akarok erről beszélni, csak annyit, hogy tavaly nyáron felmentem vele az ... Hotelbe. Én ott ittam egy Martinit, beszélgettünk, ő egy korty alkoholt ivott, nem volt ittas, józan volt. Kiment a fürdőszobába, aztán amikor bejött a szobába, már teljesen másképp viselkedett, nem tudom, hogy mit csinált a fürdőben, csak azt tudom, hogy a viselkedése megváltozott. (...) velem nagyon agresszív volt, bántalmazott, és megtette szexuálisan azt, amit ...vel.".

Ugyanezen büntetőeljárás bírósági szakában a ...i Járásbíróság 2013. június 11. napján tanúként hallgatta ki az alperest. A 9.B.806/2012/32. számú jegyzőkönyv 46-52. oldalain rögzített tanúvallomásában az alperes a nyomozati szakban tett vallomását fenntartotta, majd bírói kérdésre előadta, hogy fenntartja azt a vallomását, amit a tárgyaláson és a rendőrségen is elmondott, hogy a vádlott (a felperes) őt megerőszakolta, és a lábán lévő sérülést is ő okozta (32. sorszám alatti jegyzőkönyv 50. oldal 13. bekezdés).

A ...i Járásbíróság 2014. február 5. napján kelt 9.B.806/212/102. számú - a ...i Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2014. április 28. napján kelt 2.Bf.169/2014/28. számú, a bűnösség megállapítása tekintetében helybenhagyó ítéletével jogerőre emelkedett - ítéletében **bűnösnek mondta ki a felperest a jelen perben nem érintett harmadik személy sérelmére elkövetett, a Btk. 197. § (1) bekezdésébe ütköző erőszakos közöszlés büntetéseben.** A büntetőbíróság a tényállást a felperes mint vádlott, a büntetőeljárás sértettje, több tanú - köztük az alperes - vallomása, valamint szakértői vélemények tartalma, helyszíni szemle jegyzőkönyve, fényképmelléletek és a tárgyaláson készült dvd felvételek megtekintése, valamint a tárgyalás anyagává tett egyéb iratok alapján állapította meg.

A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes olyan cselekménnyel számolt be, melynek jellege nagyon hasonlít a felperessel szemben a vád tárgyává tett cselekményéhez, azonban emiatt feljelentést nem tett. Emiatt a vádlott felelősségét e cselekmény tekintetében nem lehetett megállapítani, és a tényállás részévé tenni, azonban a vádlott szavahihetőségének megítélése szempontjából jelentősége volt. Az alperes tanúként mind a nyomozati, mind a tárgyaláson tett vallomásaiban arról számolt be, hogy 2011-ben a felperes őt az ... Hotelben bántalmazta, italozást követően közöszlésre kényszerítette és meg is erőszakolta. Az alperes által elmondottak megegyeztek a büntetőeljárás sértettje sérelmére elkövetett cselekménysorozattal. Az alperes ugyanúgy hirtelen hangulatváltást észlelt a felperesnél, hirtelen történt a támadás, bántalmazás, illetve ugyanazt mondta a felperes a büntetőeljárás sértettjének és az alperesnek, nevezetesen, hogy a testén lévő sérülésre mondja azt, hogy a fürdőkádban való eleséskor keletkezett.

A büntetőbíróság az alperes tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy a nyomozati szakban tett vallomását megelőzően az alperesnek nem voltak pontos információi arról, hogy a büntetőeljárás sértettjével mi történt, azt csak később tudta meg. A sértett és az alperes szembesítése, illetve e személyek nyilatkozatai alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a sértett nem rendelkezett információval arról, hogy az alperessel 2011-ben az ... Hotelben hasonló eset történt. Erről csak az általa tett feljelentés után értesült, a két tanú nem beszélt össze egymással nyilatkozataik egyeztetése céljából. Értékelte a felperes és az alperes szembesítése során tapasztaltakat, az alperes által határozottan és részletesen elmondottakat. A másodfokú bíróság ítéletében arra is hivatkozott, hogy a felperes személyiségére utal a korábbi elítélése alapját képező tényállás, ahol szintén erőszakos közöszlés büntetése miatt ítélték el teljesen hasonló jellegű elkövetési magatartás miatt.

* * *

Felperes módosított kereseti kérelmében kérte a jó hírnév megsértésének megállapítását, azt, hogy jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozattal adjon az alperes elégtételt és fizessen meg a részére 3 millió forint nem vagyoni kártérítést.

Arra hivatkozott, hogy az alperes a nyomozati szakban és a bírósági eljárás során tett tanúvallomásában valótlanul állította azt, hogy őt a felperes 2011 évben az ... Hotelben megerőszakolta és megverte, amit úgy juttatott kifejezésre, hogy vele is ugyanazt tette meg a felperes, mint a büntetőeljárás sértettjével (25. sorszám alatti jegyzőkönyv). Mivel ezt az alperes nyilvános tárgyaláson állította, ezért elégtétel nyújtására is köteles.

Alperes érdemi ellenkérelmében - tartalma szerint - **a kereset elutasítását kérte.** Arra hivatkozott, hogy a büntetőeljárás keretében tett vallomásait fenntartja, azon változtatni nem akar.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 180.000 forint eljárási illetéket és a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Arra hivatkozott, hogy a vallomástétel időpontjára figyelemmel a jogvita a rPtk. szabályai alapján bírálendő el. A felperes által az alperesi vallomásból kifogásolt kitételek tényállításnak minősülnek. A keresetben **vitatott tényállítások büntetőeljárás keretében hangzottak el**, így a következetes bírói gyakorlat szerint, mint hivatalos eljárás során tett nyilatkozatok, **önmagukban nem valósítanak meg személyiségi jogsértést**. Akkor sem alkalmasak a jogsértés megállapítására, ha a kijelentések nem minősülnek valónak, mert ez csak az adott eljárás keretében dönthető el.

Utalt arra, hogy a személyiségjogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél és szerepénél fogva alkalmatlan bármely más jogterületre tartozó vita eldöntésére, vagy annak szakmai véleményezésére. Nem szolgálhat általános vagy akár különleges jogorvoslati fórumként, mert az a jogrendszer megkettőződéséhez vezetne.

A tanúvallomás tartalma személyiségi jogi védelmet csak abban az esetben alapozhat meg, ha a vallomásra a rendeltetésszerű joggyakorlás körén kívül, visszaélésszerűen kerül sor, illetve ha az nem az eljárás tárgyához tartozik és személyiségi jogi sérelmet megvalósító többletelemeket tartalmaz. Ezek hiányában az eljárás során tett nyilatkozatok akkor sem alapoznak meg személyiségi jogvédelmet, ha azok valóságtartalma az adott eljárás során kétségtelen módon nem nyert bizonyítást (BDT2010.2170; EBH2002.624; BH2004.357; Győri Ítéltábla Pf.I.20.075/2015/5/I.).

Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy az ítélet tényállási részében beazonosított alperesi megnyilvánulások az alperesnek a folyamatban volt büntetőeljárásra vonatkozó álláspontját, sérelmeit, következtetéseit tartalmazták, az eljárás tárgyát képező cselekménnyel összefüggésben álltak. Nyilatkozatai a hatósági eljárásban felé feltett kérdésekre adott válaszként hangzottak el. Azok megfogalmazása nem volt a felperes személyiségi jogait sértő, indokolatlanul bántó, sértő, lealacsonyító kifejezést nem tartalmaztak.

Az alperesi tanúvallomás értékelése a büntetőeljárásban eljáró hatóságokra tartozott, a polgári per bírósága nem bírálhatja el azt a kérdést, hogy az alperes való vagy valótlan tényt állított, abban az esetben, ha a büntetőeljárás tárgyához tartozó nyilatkozatot tett (BDT2012.679). E közlések érdemi elbírálása az ügyben eljáró hatóságok feladata, amit a büntetőbíróság jogerős ítéletében részletesen meg is tett.

* * *

Az ítélet ellen annak keresete szerinti megváltoztatása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Kifogásolta, hogy a polgári perben eljáró bíróság megismételte a büntető ítélet indokolását az alperest érintő részében. Ő nem a büntető perben született ítélet felülbírálatát kérte, csupán annak értékelését, hogy az alperes nemi erőszak elkövetését és könnyű testi sértés elkövetését alap nélkül fogta rá. Amennyiben a vallomásban foglaltak valóban megtörténtek volna, az alperesnek módjában állt volna feljelentést tenni, azonban nem élt ezzel.

A 2013 januárjában a facebookon ... és alperes neve (alperes) között zajlott beszélgetésben nem őt - azt aki állítása szerint őt meg akarta erőszakolni - nevezi szatírnak az alperes, hanem a barátját. Ez életszerűtlen, ha a vallomásában foglaltak valóságok.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet érdemi alperesi ellenkérelemre hivatkozott, azonban ezt nem kapta meg, így arra reagálni sem tudott. Utalt arra, hogy a Be. 10. §-a értelmében a bíróságot, az ügyészt, a nyomozóhatóságot nem köti a más eljárásban, így különösen a polgári eljárásban hozott megállapított tényállás.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

* * *

Mindenekelőtt arra mutat rá az ítéletábra, hogy a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg. Érdemi döntése - annak indoklására is kiterjedően - helytálló, annak megváltoztatására a felperes fellebbezésében előadottak nem adnak alapot.

Helyesen hívta fel az elsőfokú bíróság azt a következetes bírói gyakorlatot, mely szerint a személyiségi jogi pereknek a jogrendszerben elfoglalt helyéből következően nincs mód az állított jogsértést eredményező eljárással párhuzamosan indított polgári perben egy büntető perben előadott bizonyíték újbóli értékelésére, a személyiségi jogi per nem alkalmas más jogterületre tartozó vita eldöntésére vagy szakmai véleményezésére. A büntetőügyben hozott ítélet megkérdőjelezésére vezetne, ha az ítélethozatal alapjául szolgáló bizonyítékok (tanúvallomások) valóságtartalma egy személyiségjogi per keretében utóbb vizsgálható lenne.

A felperes által célzott hatás emiatt kizárólag a büntető ítélet ellen előterjesztett rendkívüli jogorvoslat, vagy hamis tanúvallomás tételével kapcsolatos büntetőjogi igény érvényesítése útján érhető el, melyet a peradatok szerint a felperes korábban már eredménytelenül kísérelt meg.

A következetes bírói gyakorlat szerint a jogérvényesítés és a védekezés szabadsága körében tett nyilatkozatok személyiségi jogokat sértő jellege - bár kiragadva az eljárásból önmagukban lehetnének azok - általában nem állapítható meg. A kontradiktórius jellegű polgári perek során a felek részéről tett nyilatkozatok, a büntető eljárás vagy más hatósági eljárás kezdeményezése, illetve az eljárások során tanúként tett vallomások közös vonása, hogy az eljárást kezdeményezése, vagy az eljárás során kifejtett valamely egyéb cselekmény személyiségi jogokat sértő jellege csak abban az esetben állapítható meg, **ha a tényközlés összefügg ugyan az eljárás tárgyával, de tudatosan hamis** (visszaélésszerű joggyakorlást valósítva meg), illetve, nem a konkrét ügyre vonatkozó (inadekvát) és egyúttal **valótlan tényállítást tartalmaz, vagy** - tartalmi helyességétől függetlenül - **kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, lekicsinylő, lealacsonyító durván sértő.** (Iránymutató e tekintetben : BDT. 2008. 1776; EBH.2002. 624; BH.2004. 357; BH.2009. 214; Győri Ítéletábra Pf.I.20.094/2008/10.; Fővárosi Ítéletábra 2.Pf.21.030/2011/8; Fővárosi Ítéletábra 2.Pf.20.094/2007/6.).

A konkrét esetben a fenti feltételek nem állnak fenn, emiatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint - helyes indokai alapján - hagyta helyben.

A teljesség kedvéért mutat rá az ítéletábra, hogy az alperes ellenkérelme a 2017.01.26-án megtartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság által ismertetésre került a per irataival együtt a felperesi pártfogó ügyvéd jelenlétében, így annak tartalma ismeretének hiányára a felperes nem hivatkozhat alappal.

A felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a másodfokú eljárással összefüggésben felmerült költségeit a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján maga viseli. Az alperes oldalán megtérítendő másodfokú eljárási költség nem merült fel.

A felperes részére engedélyezett teljes személyes költségmentesség folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986 (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

A Pp. 87. § (2) bekezdése alapján a pártfogó ügyvédi költség vonatkozásában - a díj összegének megállapítása nélkül - csak azt kell a bíróságnak megállapítani, hogy az milyen meghatározott arányban, melyik fél terhére esik. Annak viseléséről - a félnek biztosított költségkedvezmény tartalmától függően - a jogi segítségnyújtó szolgálat határoz. (Ezt az álláspontot foglalta el a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2012. február 22. és 24. napján tartott Országos Tanácskozása; BH 2012/5. szám)

Győr, 2018. március 20.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó